

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะ

การทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

The Effect of active Learning through Group Investigation to Develop Teamwork Skills for Undergraduate Students

สุระสิทธิ์ เขียวเขย ¹

Surasit Khiaochoei ¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม และ (2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนครราชสีมา ที่ลงทะเบียนรายวิชา 0003104 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน เลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เนื่องจากผู้เรียนทุกห้องมีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม 2) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า (1) การเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม (2) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม ทักษะการทำงานเป็นทีม

¹ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

¹ Lecturer, Faculty of Education at Nakhonratchasima College, Thailand. e-mail; surasitk@nmc.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to: (1) compare the teamwork skills of undergraduate students before and after the implementation of active learning using a Group Investigation, and (2) examine undergraduate students' satisfaction with the active learning management using a group Investigation. The sample consisted of 30 first-year undergraduate students at Nakhon Ratchasima College who were enrolled in the course 0003104 Thai Language for Communication during the second semester of the 2025 academic year. The participants were selected using simple random sampling. The research instruments included: 1) lesson plans based on active learning using a group Investigation, 2) a teamwork skills assessment form, and 3) a satisfaction questionnaire regarding the active learning management using a group Investigation. Data were analyzed using a statistical software package. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and percentage.

The results were as follows: (1) the teamwork skills of undergraduate students after the implementation of active learning using the Group Investigation approach were higher than those before the intervention, and (2) the overall satisfaction of undergraduate students toward the active learning management using a group Investigation was at a high level.

Keywords: active Learning; Group Investigation; Teamwork Skills

บทนำ

“การทำงานเป็นทีม” หรือที่หลายคนรู้จักในชื่อของ “Teamwork” คือทักษะหรือกระบวนการที่สมาชิกในทีมหรือในองค์กรแต่ละคนสามารถร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ โดยมีการแบ่งปันความรู้ แสร์ทักษะ พร้อมกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละคน รวมถึงความรับผิดชอบที่ต้องทำร่วมกันเอาไว้ด้วย (BASE Playhouse, 2024) ดังนั้น การทำงานเป็นทีม (Teamwork) จึงเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่สถานประกอบการและองค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมการสื่อสาร การแก้ปัญหาร่วมกัน และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การปลูกฝังทักษะการทำงานเป็นทีมควรเริ่มตั้งแต่ในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงานอย่างมีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในบางรายวิชายังคงเน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนเป็นหลัก

ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการมีส่วนร่วม ขาดการฝึกปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และไม่มีพื้นที่ในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ซึ่งอาจส่งผลให้ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาไม่พัฒนาเท่าที่ควร

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะต้องมีการทำกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ (Bonwell & Eison, 1991) ดังที่ วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ (2565) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยใช้เทคนิคหรือกิจกรรมต่างๆ เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำลงไป ผู้สอนมีบทบาทอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และ Freeman et al., (2014) ได้ข้อค้นพบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเพิ่มความสนใจและผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (2566) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แทนการรับฟังจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว

การสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม หรือ Group Investigation: GI) เป็นรูปแบบที่แตกต่างจากการทำงานกลุ่มทั่วไปตรงที่ "ความรับผิดชอบร่วมกัน" และ "การแบ่งบทบาทตามความเชี่ยวชาญ" โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน (The 4 I's) ได้แก่ 1) การสืบสอบหาความรู้ในประเด็นที่กลุ่มสนใจ 2) การปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนทัศนคติ 3) การตีความและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ และ 4) การสร้างแรงจูงใจจากภายในผ่านการเลือกหัวข้อเอง (Sharan & Sharan, 1992) ดังนั้น การสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มจึงเป็นการตั้งคำถามที่กระตุ้นการคิดและการสร้างความรู้ใหม่ โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง (Wells, 1999) ซึ่งกระบวนการนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดเชิงพากษ์และสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างลึกซึ้ง (Mason, 2008) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ โดยอาศัยการทำงานร่วมกันของผู้เรียนในการตั้งปัญหา ค้นหา วิเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีความหมายและการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน

จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชา 0003104 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของวิทยาลัยนครราชสีมา แม้ว่ารายวิชาจะมุ่งพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่านักศึกษาจำนวนหนึ่งยังขาดทักษะการทำงานเป็นทีม ซึ่งส่งผลให้การดำเนินกิจกรรม

การเรียนรู้แบบกลุ่มขาดประสิทธิภาพ และอาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชาในภาพรวม และจากรายงานข้อค้นพบทางการวิจัยเกี่ยวกับการนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ร่วมกับรูปแบบการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม แสดงให้เห็นประโยชน์ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกันไม่ว่าจะในบริบทของการศึกษา องค์กร หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ ดังที่ กิ่งแก้ว พรอภิกษสกุล (2566) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นคว้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และพบว่าผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังเช่น สุธิตา ทองคำ และอุบลวรรณ ส่งเสริม (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาโดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการสืบเสาะแบบกลุ่มสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยเฉพาะการใช้รูปแบบการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแนวทางที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ซึ่งทั้งหมดเป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำงานเป็นทีม และสายสุตา ปันตระกูล (2567) ได้กล่าวว่า เมื่อรวมเทคนิคการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้แบบกลุ่มเข้ากับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการแก้ปัญหาคำนวณที่ซับซ้อนได้ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการทำงานในปัจจุบัน การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้แบบกลุ่มสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และทักษะในการสื่อสาร เมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ผู้เรียนจะสามารถสำรวจหัวข้อเฉพาะในเชิงลึกและเข้าใจเนื้อหาในเรื่องข้อนั้นๆ อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษานั้นการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม ถือเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม เนื่องจากกระบวนการนี้เน้นให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาจริงและต้องบริหารจัดการความรู้ร่วมกัน และเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษาและการประกอบวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในรายวิชา 0003104 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดประเด็นศึกษา แบ่งหน้าที่ รับผิดชอบงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอผลงานร่วมกัน ซึ่งคาดว่าจะช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาให้สูงขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย และการสะท้อนผลการเรียนรู้ แทนการรับความรู้จากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ (สุริภา เตยนิล, 2565) เมื่อพิจารณาในเชิงทฤษฎีพบว่า การเรียนรู้เชิงรุกสัมพันธ์กับแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ที่มองว่าผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและกับผู้อื่น ดังนั้น การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันสืบค้นข้อมูล อภิปราย และสรุปองค์ความรู้ จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีความหมาย

การสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม หรือ Group Investigation: GI) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันตั้งประเด็นคำถาม ค้นหาข้อมูล วิเคราะห์หลักฐาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (นภัทร ไชยบุตติ, 2562) ซึ่งรูปแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้จากปัญหาหรือสถานการณ์ที่ชวนสงสัย แล้วร่วมกันวางแผนแสวงหาคำตอบ แบ่งหน้าที่กันค้นคว้า แลกเปลี่ยนข้อมูล และอภิปรายผลจนได้ข้อสรุปร่วมกัน

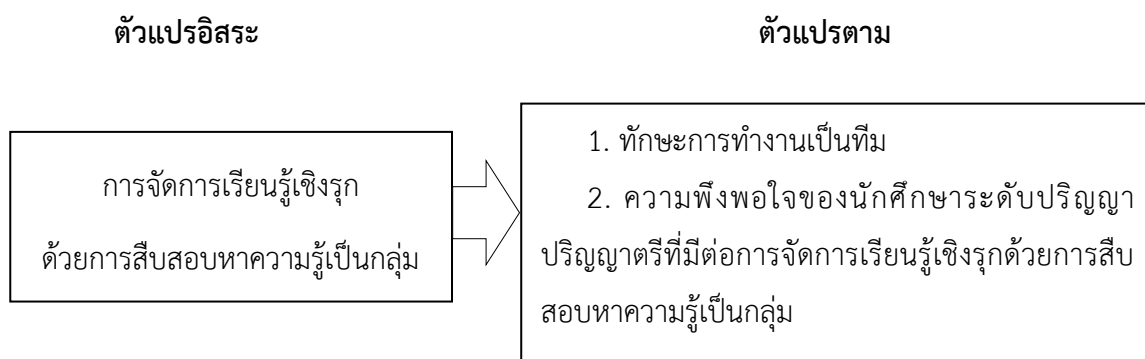
ในด้านทักษะการทำงานเป็นทีม จากการทบทวนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่าการทำงานเป็นทีมไม่ใช่เพียงการทำกิจกรรมร่วมกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการแบ่งบทบาทความรับผิดชอบ การประสานงาน การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และการร่วมกันแก้ไขปัญหา องค์ประกอบเหล่านี้สะท้อนพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นทีมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา (วรสรณ์ เนตรทิพย์ และคณะ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ Krungsri Academy (2026) ได้กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดแรงจูงใจ ความไว้วางใจ และการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม หากผู้เรียนได้รับมอบหมายภารกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือจริง ย่อมเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ การสื่อสาร และการปรับตัวเข้าหากัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำงานเป็นทีมในบริบทการศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความคิด และการร่วมกันรับผิดชอบต่อชิ้นงานหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การเรียนรู้ลักษณะนี้จึงไม่เพียงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ยังช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกทำหน้าที่เป็นกรอบกว้างของการจัดการเรียนรู้ ขณะที่การสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นวิธีการเฉพาะที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ส่วนทักษะการทำงานเป็นทีมเป็นผลลัพธ์ที่คาดหวังจากกระบวนการดังกล่าว เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้การสื่อสาร การวางแผนร่วมกัน และการแก้ปัญหาาร่วมกันตลอดกิจกรรม

ดังนั้น กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้สามารถอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มมีฐานคิดจากแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในรายวิชา 0003104 ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยการทำงานเป็นทีมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยในสถานการณ์จริง ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวางแผน การแก้ปัญหา และการนำเสนอผลงานร่วมกัน ซึ่งทำให้การเรียนรู้ภาษาไทยไม่จำกัดอยู่เพียงการเรียนรู้หลักภาษา แต่เป็นการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1 ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองขั้นต้น (Quasi-Experimental) เป็นแบบกลุ่มเดียว มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2555)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 954 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนครราชสีมา ที่ลงทะเบียน รายวิชา 0003104 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน เลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เนื่องจากผู้เรียนทุกห้องมีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ทักษะการทำงานเป็นทีม และ 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ชุด ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม จำนวน 4 แผนๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง โดยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของ Sharan & Sharan (1992) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเลือกหัวข้อ 2) การวางแผนกลุ่ม 3) การดำเนินการสืบสอบ 4) การเตรียมรายงาน 5) การนำเสนอผลงาน และ 6) การประเมินผล

2) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม เป็นแบบ Scoring Rubric 4 ระดับ โดยประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสื่อสารภายในทีม 2) การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ 3) การทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหา 4) มนุษยสัมพันธ์และการยอมรับผู้อื่น และ 5) การจัดการความขัดแย้ง คะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 4 (ดีมาก), 3 (ดี), 2 (พอใช้) และ 1 (ควรปรับปรุง) และใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนระดับทักษะการทำงานเป็นทีม ดังนี้ 18-20 (ดีมาก), 14-17 (ดี), 10-13 (พอใช้) และ 5-9 (ควรปรับปรุง) ตามลำดับ

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ โดยประเมินความพึงพอใจ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเข้าใจเนื้อหาและทักษะการคิด 2) การมีส่วนร่วมและการสื่อสาร 3) การทำงานเป็นทีมและการจัดกลุ่ม 4) การสนับสนุนจากอาจารย์และการ

ประเมิน และ 5) สื่อ ทรัพยากร และเทคโนโลยี ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 1 (น้อยที่สุด), 2 (น้อย), 3 (ปานกลาง), 4 (มาก), และ 5 (มากที่สุด) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด, 1.51-2.50 หมายถึง น้อย, 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง, 3.51-4.50 หมายถึง มาก และ 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด ตามลำดับ

การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม จำนวน 4 แผนๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง หาคุณภาพของเครื่องมือโดยการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.83 (มีความเหมาะสมมากที่สุด)

2) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม เป็นแบบ Scoring Rubric 4 ระดับ หาคุณภาพเครื่องมือโดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลการประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าสามารถใช้ได้ทุกข้อและสามารถวัดเชิงพฤติกรรมได้ชัดเจน หลังจากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนครราชสีมา ที่เคยเรียนรายวิชา 0003104 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค โดยใช้สูตรคำนวณวัดความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.84 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ หาคุณภาพเครื่องมือโดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลการประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนครราชสีมา ที่เคยเรียนรายวิชา 0003104 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค โดยใช้สูตรคำนวณวัดความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.89 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน

การรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1) ก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม จำนวน 4 แผนๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินทักษะการทำงานทีม เป็นแบบ Scoring Rubric 4 ระดับ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ

1.2 เตรียมนักศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนครราชสีมา ที่ลงทะเบียนรายวิชา 0003104 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน และชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการประเมินก่อน (Pre-test) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม

2) ดำเนินการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ๆ ละ 1 วัน วันละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 12 ชั่วโมง

2.2 แบ่งนักศึกษากลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเก็บข้อมูลระหว่างการทดลอง จากนั้นให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างดำเนินกิจกรรม 6 ขั้นตอน โดยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของ Sharan & Sharan (1992) ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเลือกหัวข้อ ระบุประเด็นที่สนใจร่วมกัน โดยพิจารณาประเด็นปัญหาหรือหัวข้อใหญ่ที่ผู้สอนกำหนด แล้วแบ่งเป็นหัวข้อย่อยตามความสนใจ

ขั้นที่ 2 การวางแผนกลุ่ม แบ่งบทบาทหน้าที่และกำหนดแนวทาง โดยสมาชิกช่วยกันออกแบบว่า “จะหาคำตอบอย่างไร” ใครทำหน้าที่อะไรในกลุ่มและใช้ข้อมูลจากแหล่งใด

ขั้นที่ 3 การดำเนินการสืบสอบ ลงมือค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ใช้เวลานานมากที่สุด ผู้เรียนลงมือรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และตีความ มีการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ค้นพบภายในกลุ่มตลอดเวลา

ขั้นที่ 4 การเตรียมรายงาน สรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่พบ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากสมาชิกแต่ละคนมา “ร้อยเรียง” และ “สังเคราะห์” เข้าด้วยกัน เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ของกลุ่ม

ขั้นที่ 5 การนำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยการนำเสนอสิ่งที่ค้นพบให้เพื่อนนักศึกษากลุ่มอื่นและอาจารย์ผู้อำนวยความสะดวกได้รับรู้ โดยใช้วิธีที่สร้างสรรค์ เช่น บอร์ดนิทรรศการ สื่อดิจิทัล การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

ขั้นที่ 6 การประเมินผล สะท้อนคิดทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการทำงาน ซึ่งไม่ใช่แค่การประเมินจากอาจารย์ผู้อำนวยการความสะดวก แต่รวมถึงการที่สมาชิกสะท้อนคิดร่วมกันว่า “กระบวนการทำงานเป็นอย่างไร” และ “ได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติม”

3) หลังการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการประเมินหลัง (Post-test) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่ม โดยใช้แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมชุดเดิม และรวบรวมผลงานของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างสรุปผลการจัดการเรียนรู้ และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 นำคะแนนที่ได้จากการวัดหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่มมาเปรียบเทียบกับก่อนการจัดการเรียนรู้ และหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถาม

3.3 นำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติมาสรุปผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์คะแนนแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม โดยใช้สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่ม

โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 4 (ดีมาก), 3 (ดี), 2 (พอใช้) และ 1 (ควรปรับปรุง) และใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนระดับทักษะการทำงานเป็นทีม ดังนี้ 18-20 (ดีมาก), 14-17 (ดี), 10-13 (พอใช้) และ 5-9 (ควรปรับปรุง) ตามลำดับ

2. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม และใช้สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 1 (น้อยที่สุด), 2 (น้อย), 3 (ปานกลาง), 4 (มาก), และ 5 (มากที่สุด) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด, 1.51-2.50 หมายถึง น้อย, 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง, 3.51-4.50 หมายถึง มาก และ 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่ม สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่ม (n=30)

ทักษะการทำงานเป็นทีม	ก่อนจัดการเรียนรู้			หลังจัดการเรียนรู้			ร้อยละการพัฒนา
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
การสื่อสารภายในทีม	3.12	0.58	ดี	3.68	0.32	ดี	17.95
การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ	3.05	0.62	ดี	3.72	0.30	ดี	21.97
การทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหา	3.10	0.60	ดี	3.70	0.31	ดี	19.35
มนุษยสัมพันธ์และการยอมรับผู้อื่น	3.18	0.55	ดี	3.76	0.28	ดี	18.24
การจัดการความขัดแย้ง	3.00	0.65	ดี	3.62	0.35	ดี	20.67
ภาพรวม	3.09	0.60	ดี	3.70	0.31	ดี	19.74

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าก่อนจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 3.09 ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.60) และหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ย 3.70 ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.31) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่มช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาให้สูงขึ้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีทักษะการทำงานเป็นทีมด้านมนุษยสัมพันธ์และการยอมรับผู้อื่น อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.28) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.30) ด้านการทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.31) ด้านการสื่อสารภายในทีม ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.32) และด้านการจัดการความขัดแย้ง ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.35) ตามลำดับ

ร้อยละการพัฒนาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 19.74 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีร้อยละการพัฒนาสูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ (ร้อยละ 21.97) รองลงมา คือ ด้านการจัดการความขัดแย้ง (ร้อยละ 20.67) ด้านการทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหา (ร้อยละ 19.35) ด้านมนุษยสัมพันธ์และการยอมรับผู้อื่น (ร้อยละ 18.24) และด้านการสื่อสารภายในทีม (ร้อยละ 17.95) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่ม

ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกับสมาชิกในทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ความเข้าใจเนื้อหาและทักษะการคิด	4.27	0.65	มาก	2
การมีส่วนร่วมและการสื่อสาร	4.18	0.72	มาก	4
การทำงานเป็นทีมและการจัดกลุ่ม	4.35	0.60	มาก	1
การสนับสนุนจากอาจารย์และการประเมิน	4.22	0.68	มาก	3
สื่อ ทรัพยากร และเทคโนโลยี	4.10	0.75	มาก	5
ภาพรวม	4.22	0.68	มาก	-

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านลำดับพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจด้านการทำงานเป็นทีมและการจัดกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือด้านความเข้าใจเนื้อหาและทักษะการคิด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.65) ด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และการประเมิน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.68) ด้านการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.72) และด้านสื่อ ทรัพยากร และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบเป็นกลุ่มช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกับสมาชิกในทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แสดงว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เนื่องจากเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ซึ่งประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของ Sharan & Sharan (1992) อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2560) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นวิธีการที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความคงทนของความรู้ (Knowledge Retention) และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เพราะนักศึกษาไม่ได้เป็นเพียงผู้รับข้อมูล แต่เป็นผู้สร้างข้อมูลร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปตาม ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกันเชิงบวก (Positive Interdependence) ของ Johnson and Johnson (2009) และการสนับสนุนของ Slavin (1995) ที่กล่าวว่า โครงสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคม (Social Skills) และความรับผิดชอบส่วนบุคคล (Individual Accountability) เนื่องจากการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนต้องนำข้อมูลที่ตนเองสืบค้นมาสังเคราะห์ร่วมกับกลุ่ม หากสมาชิกขาดความรับผิดชอบจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานกลุ่มโดยตรง เป็นผลให้สนับสนุนงานวิจัยของ Mohzana Mohzana et al., (2023) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการนำวิธีการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มมาใช้ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นอกจากจะช่วยปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแล้ว วิธีการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มยังสามารถกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้มีความกระตือรือร้นต่อกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น และพระบวร ปวรรมโม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมนักศึกษาฝึกหัดการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง และการส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การค้นคว้าข้อมูลร่วมกัน อีกทั้ง Hattie (2009) ยังได้กล่าวถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับรูปแบบการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มว่า สามารถนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นแนวทางที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านกระบวนการเรียนรู้และด้านความรู้สึกรู้สึก อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษา ส่งผลให้เกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ดังที่ Sharan and Sharan (1992) ได้ที่ระบุว่า การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นที่สนใจจะช่วยสร้างแรงจูงใจจากภายใน และความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของในการเรียนรู้ ส่งผลให้

นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบบรรยายตามปกติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2561) ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งรวมถึงการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร ทั้งนี้ เมื่อผู้เรียนรู้สึกว่าคุณสมบัติในกระบวนการเรียนรู้ จะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีและความพึงพอใจต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชื่นวัฒนา และคณะ (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่อทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับอุดมศึกษาช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเฉพาะเมื่ออาจารย์เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งช่วยลดกำแพงระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ส่งผลให้บรรยากาศการทำงานเป็นทีมมีความผ่อนคลายและเอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ดังที่ Slavin (1995) ชี้ให้เห็นว่าบทบาทของผู้สอนในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นปัจจัยวิกฤตที่ช่วยให้การเรียนรู้แบบสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มประสบความสำเร็จ นักศึกษาจะรู้สึกมีความมั่นคงทางอารมณ์และกล้าแสดงออกมากขึ้นเมื่อได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมจากผู้สอน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง มีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมกันตัดสินใจ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบ การพึ่งพาอาศัยกัน และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยจัดอบรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมตามรูปแบบการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม รวมถึงการวัดและประเมินผลทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อให้สามารถนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่มกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่นที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) หรือการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PBL) เพื่อเปรียบเทียบผลที่มีต่อการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และคัดเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของรายวิชาและผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

2. ควรขยายรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ร่วมกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม การสัมภาษณ์ผู้เรียน การสนทนากลุ่ม หรือการวิเคราะห์บันทึกสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพัฒนาการด้านทักษะการทำงานเป็นทีม กระบวนการเรียนรู้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยก่อให้เกิดข้อค้นพบในเชิงปฏิบัติว่า “การจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการสืบสอบหาความรู้เป็นกลุ่ม” สามารถพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดประเด็นศึกษา วางแผนการดำเนินงาน แบ่งบทบาทและหน้าที่ สืบค้นข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตัดสินใจร่วมกัน และนำเสนอผลงาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในด้านการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ การสื่อสาร การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ดังนั้น การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมไม่ได้เกิดจากการทำงานกลุ่มเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว พรอภิรัชสกุล. (2566). การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษารายวิชา MKT453 การจัดการช่องทางการตลาด โดยใช้กิจกรรมเชิงรุกแบบมีส่วนร่วม. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ประจำปี 2566, 49-59.
- งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2566). คู่มือการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ทิตินา แคมมณ. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัทร ไชยบุตติ. (2562). การส่งเสริมความสามารถการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเว็บสนับสุนน รายวิชาการเขียนโปรแกรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พรรณิ ลีกิจวัฒน์. (2555). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์

อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.

พระบวร ปวรมโน. (2563). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร.วิทยาเขตอีสาน*, 1(2), 9-23.

วรสรณ์ เนตรทิพย์, จตุพล ยงศรี และราชันย์ บุญธิมา. (2560). องค์ประกอบของพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นทีมของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 22(2), 229-241.

วิเชียร อินทรสมพันธ์, ประณีต ม่วงนวล และณัฐมน พันธุ์ชาติ. (2565). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักศึกษาครู. *วารสาร สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 13(2), 108-118.

สายสุตา ปันตระกูล. (2567). การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบสืบสอบความรู้เป็นกลุ่มที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางการคำนวณ. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*, 36(129), 12-17.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2561*.

สุธิดา ทองคำ และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการสืบเสาะแบบกลุ่ม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 33(2), 41-57.

สุริภา เตียงนิล. (2565). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี*. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สุภาพร ชื่นวัฒนา, อรวรรณ สัมฤทธิ์เดชขจร, และ ปิยภัทร์ เจียมสว่างพร. (2563). ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่อทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 3(2), 45-60.

BASE Playhouse. (2024). *การทำงานเป็นทีม (Teamwork) คืออะไร สำคัญแค่ไหน และนำไปปรับใช้ได้อย่างไรบ้าง?*. สืบค้นจาก <https://www.baseplayhouse.co/blog/important-of-teamwork>

- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. ERIC Digest.
- Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Wenderoth, M. P., & Crowe, A. J. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(23), 8410-8415.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- Krungsri Academy. (2026). *การทำงานเป็นทีมคืออะไร? 6 หลักการทำงานที่องค์กรควรรู้*. สืบค้นจาก <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/business/inspiration-and-success-case/effective-result-of-perfect-teamwork>
- Mason, J. (2008). *Researching your own practice: The discipline of noticing*. Routledge.
- Mohzana Mohzana, Merla Merla, Yoseb Boari Muh Adnan Hudain and Ilham Kamaruddin. (2023). The Analysis of The Effectiveness of Group Investigation Method Implementation In Increasing Student Learning Outcomes. *Mudir: Jurnal Manajemen Pendidikan*, 5(1), 148-153. DOI: <https://doi.org/10.55352/mudir.v5i1.40>
- Sharan, Y., & Sharan, S. (1992). *Expanding Cooperative Learning Through Group Investigation*. Teachers College Press.
- Wells, G. (1999). *Dialogic inquiry: Towards a socio-cultural practice and theory of education*. Cambridge University Press.